

Logistieke Monitor

Regionale Benchmark

1^e kwartaal 2014

Inleiding

De Kamer van Koophandel is er trots op u de eerste Logistieke Monitor te mogen presenteren. Het unieke van deze monitor is de regionale benchmark. Alle ontwikkelingen worden op landsdeel¹ of provinciaal niveau gepresenteerd. Met behulp van deze monitor kunnen de Kamer van Koophandel en andere partijen in/rond de logistieke sector de vinger aan de pols houden en kunnen bedrijven zich spiegelen aan branchegenoten.

Tot de logistieke sector worden gerekend: vervoerders (land, water, spoor en lucht), op- en overslagbedrijven, logistieke diensten (o.a. expediteurs, cargadoors) en post- en koeriersbedrijven. De monitor verschijnt ieder kwartaal en schetst daarmee een actueel beeld van de (regionale) ontwikkelingen binnen de logistieke sector in Nederland. Indicatoren die de revue passeren zijn onder andere: aantal bedrijven, omzet, export, orders, investeringen, winstgevendheid, werkgelegenheid, ervaren knelpunten, veranderingen in de bedrijfsvoering en bedrijvendynamiek (starters/opheffingen). De belangrijkste gehanteerde bronnen zijn: Conjunctuur Enquête Nederland (een samenwerkingsproduct van meerdere partijen waaronder CBS en KvK), UWV Werkbedrijf en Kamer van Koophandel.

Logistiek is voor de Kamer van Koophandel, via het project 'Groeï in de Logistieke Keten', één van haar speerpunten. Waarom kiest de Kamer van Koophandel voor logistiek? Nederland heeft een toppositie op het gebied van logistiek. Begin april werd Nederland, samen met Duitsland, door de Europese Commissie uitgeroepen tot het beste transportland van Europa. Een maand eerder bleek al dat Nederland ook tot mondiale top behoort. Uit de Logistics Performance Index van de Wereldbank scoorde Nederland, na Duitsland, een tweede positie. Logistiek heeft de komende jaren veel (groeï)potentie. Het verzilveren van de potentie is echter geen vanzelfsprekendheid. Veel logistieke bedrijven hebben het op dit moment moeilijk. Dit blijkt ook uit de voorliggende Logistieke Monitor. Dit heeft niet alleen te maken met de ongunstige conjunctuur. De concurrentie (zowel nationaal als internationaal) is zeer groot, (brandstof)kosten stijgen, marges zijn flinterdun en er is veel inefficiëntie (veel leegrijden, weinig multimodaal).

Er liggen volop kansen voor logistieke ondernemers als zij werken aan hun onderscheidend vermogen. Bijvoorbeeld door meer specialisatie, het ontwikkelen van additionele diensten (Value Added Logistics, ketenregie) en het verhogen van efficiency (o.a. door ICT, bundeling goederenstromen en nieuwe vervoersconcepten). Anders komen bedrijven niet los van prijsconcurrentie of zorgt inefficiency voor onnodig hoge kosten. Het antwoord op deze uitdagingen is innovatie. Binnen de logistieke keten is door innovatie en samenwerking veel groei te behalen. Dit komt niet vanzelf tot stand. Met haar kennis, data en netwerken helpt de Kamer van Koophandel, als onafhankelijke partij, ondernemers om groei te bewerkstelligen.

Voor vragen over de Logistieke Monitor kunt u contact opnemen met:

Naam/functie: Juri Heise, Senior Adviseur Ondernemersondersteuning
Contactgegevens: juri.heise@kvk.nl, 06-55151571, 088-5852860

Naam/functie: Joost van den Eerenbeemt, Adviseur Ondernemersondersteuning
Contactgegevens: joost.vanden.eerenbeemt@kvk.nl, 06-48130723, 088-5851936

De Logistieke Monitor is te downloaden via: www.kvk.nl/monitorlogistiek

Bent u logistiek ondernemer en heeft u vragen op het gebied van start, internationalisering of innovatie, gebruik dan onderstaande contactgegevens:

E-mail: logistiek@kvk.nl
Telefoon: 088-5852223

¹ Noord-Nederland (Groningen, Friesland en Drenthe), Oost-Nederland (Overijssel, Flevoland en Gelderland), West-Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland), Zuid-Nederland (Noord-Brabant en Limburg)

Vestigingen

Veel éénpersoonsbedrijven in logistiek

Nederland telde in het 1ste kwartaal van 2014 bijna 47.000 bedrijven in de logistieke sector. Zo'n 44% hiervan betreft vervoer over land (vooral transportbedrijven), 23% opslag en dienstverlening ten behoeve van vervoer (bijv. expediteurs, cargadoors, weging/meting, overslag), 15% vervoer over water en 17% post en koeriers. Luchtvaart telt slechts een beperkt aantal bedrijven. De sector kenmerkt zich door een hoog percentage éénpersoonsbedrijven. Gemiddeld is 63% van alle bedrijven een éénpersoonsbedrijf. Dit percentage is met bijna 80% het hoogste bij post/koeriersbedrijven.

Aantal logistieke bedrijven met 1,9% gegroeid

Het aantal logistieke bedrijven in Nederland is ten opzichte van het 1ste kwartaal van 2013 met 854 bedrijven toegenomen. Dit is een groei van 1,9%. De groei is relatief het grootst bij vervoer over land (+2,6%), post en koeriers (+2,4%) en opslag en dienstverlening (+2,2%). Een minder gunstige ontwikkeling is zichtbaar bij luchtvaart (-1,7%) en vervoer over water (-1,7%). Bij vervoer over water gaat het vooral om een daling bij de binnenvaart.

Aantal bedrijven in de sector logistiek in Nederland per segment (1ste kwartaal 2014)

Segment	Totaal	% totaal	% 1 werkz. persoon	Groei Q1 '13-'14 Abs.	Groei Q1 '13-'14 %
Vervoer over land	20.402	43,6	57,4	520	2,6
Vervoer over water	7.131	15,2	57,0	-82	-1,1
Luchtvaart	463	1,0	75,6	-8	-1,7
Opslag en dienstverl.	10.924	23,3	65,4	236	2,2
Post en koeriers	7.917	16,9	79,6	188	2,4
Totaal	46.837	100,0	63,1	854	1,9

Meeste logistieke bedrijven in Zuid-Holland

In Zuid-Holland zijn met ruim 12.000 bedrijven (ca. 26% van heel Nederland) duidelijk de meeste logistieke bedrijven gevestigd. Op grote afstand volgen Noord-Holland (19,2%) en Noord-Brabant (13,3%). Drenthe (2,2%) en Flevoland (2,4%) tellen het minste aantal logistieke bedrijven.

Krimp bedrijven in Groningen en Friesland

In de meeste provincies is het aantal bedrijven in de logistieke sector in de periode 1ste kwartaal 2013 – 1ste kwartaal 2014 toegenomen. Alleen in Friesland (-0,8%) en Groningen (-0,4%) is er sprake van een kleine daling. Absoluut gezien was de groei het grootst in Noord-Holland (+322 bedrijven), gevolgd door Zuid-Holland (+187) en Utrecht (+100). Procentueel gezien was de groei het grootst in Utrecht (+3,8%), op de voet gevolgd door Noord-Holland (+3,7%).

Vos Logistics bouwt logistiek dc in Oss

Om te kunnen groeien in contractlogistiek bouwt Vos Logistics een nieuw logistiek distributiecentrum in Oss. Het pand moet 1 oktober 2014 operationeel zijn. Het distributiecentrum, dat het BREEAM (duurzaamheid gebouwen) certificaat moet krijgen, wordt gebouwd op industrieterrein De Geer in Oss. Het distributiecentrum is bereikbaar over de weg, via het water (Maas-haven) en per spoor.

Aantal bedrijven in de sector logistiek per provincie en segment (1ste kwartaal 2014)

Provincie	Vervoer over land	Vervoer over water	Luchtvaart	Opslag en dienstverl.	Post en koeriers	Totaal	% binnen NL	Groei (%) Q1 '13 - Q1 '14
Groningen	625	803	5	296	194	1.923	4,1	-0,4
Friesland	857	610	24	344	219	2.054	4,4	-0,8
Drenthe	575	58	11	197	181	1.022	2,2	1,7
Overijssel	1.072	242	26	384	387	2.111	4,5	2,8
Flevoland	455	168	18	246	253	1.140	2,4	0,9
Gelderland	2.156	416	56	912	868	4.408	9,4	1,3
Utrecht	1.149	205	35	566	804	2.759	5,9	3,8
Noord-Holland	4.323	819	132	2.115	1.593	8.982	19,2	3,7
Zuid-Holland	4.372	2.471	53	3.606	1.621	12.123	25,9	1,6
Zeeland	487	489	8	396	110	1.490	3,2	0,5
Noord-Brabant	3.005	562	66	1.335	1.274	6.242	13,3	1,4
Limburg	1.326	288	29	527	413	2.583	5,5	1,3
Totaal	20.402	7.131	463	10.924	7.917	46.837	100,0	1,9

DHL grootste logistiek dienstverlener

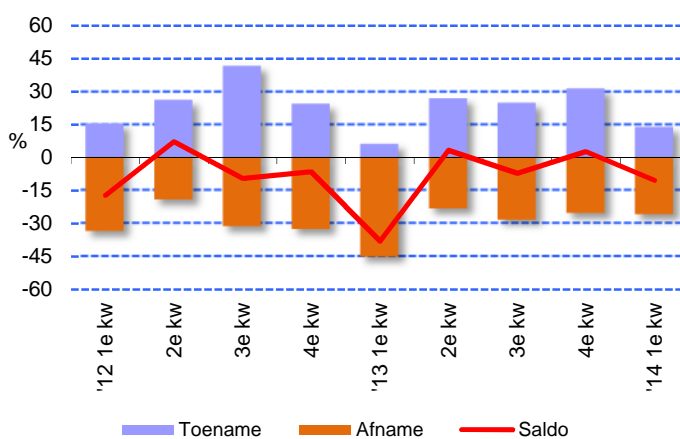
DHL voert de lijst Top 100 logistiek dienstverleners editie 2014 in Nederland wederom aan. Op positie twee staat DB Schenker gevolgd door Kuehne + Nagel. Logistiek dienstverleners zien de volumes nog altijd teruglopen. Na een aantal zware jaren keert het optimisme echter voorzichtig terug. Bedrijven leren omgaan met de crisis als de nieuwe realiteit. De top-10 bestaat voor de overgrote meerderheid uit bedrijven met een buitenlandse moeder. De top-10 is in aantal werknemers behoorlijk gegroeid, van 20.500 werknemers in 2011 naar 22.575 vorig jaar. Dit is een toename van 10 procent in twee jaar.

Omzet

Terugval omzet 1ste kwartaal 2014

Van de logistieke bedrijven in Nederland verwacht 16% in het 1ste kwartaal een hogere omzet, 26% een daling. Er is dus sprake van een negatief groeisaldo (-10%). In het 4de kwartaal hadden de groeiers nog de overhand (saldo: +3%). De negatieve ontwikkeling wordt mede beïnvloed door seizoensinvloeden. Het betreft een kwartaal-op-kwartaal ontwikkeling en het 4de kwartaal is door de feestdagen vaak beter. Positief is dat de krimp een stuk kleiner is dan in het 1ste kwartaal van 2012 en 2013. Dit laat zien dat het voorzichtig de goede kant op gaat. Ook het totale bedrijfsleven (-6%) zit in het 1ste kwartaal in de min.

Omzetontwikkeling bij logistieke bedrijven per kwartaal in Nederland

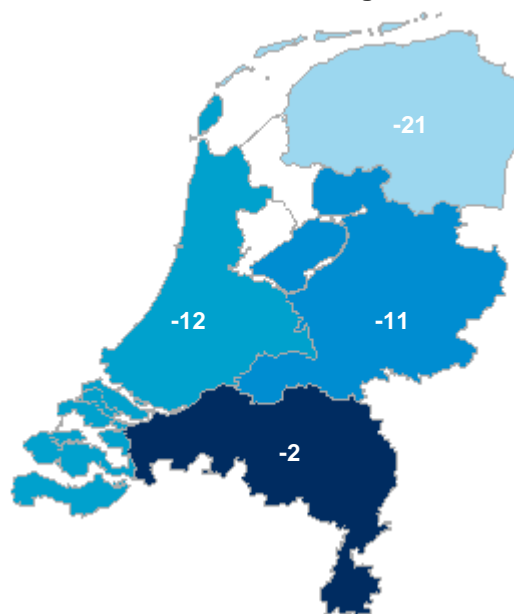
Nokia verhuist distributie naar Tilburg

Telecombedrijf Nokia Solutions and Networks (NSN) verhuist haar distributieactiviteiten naar Tilburg. Het Finse bedrijf neemt in oktober haar intrek in drie hallen (33.000 vierkante meter) van een nieuw Europees distributiecentrum in Tilburg, op bedrijventerrein Vossenbergh West II. De logistieke operatie van NSN wordt uitbesteed aan DB Schenker.

Groot verschil tussen noord en zuid

De vier landsdelen in Nederland laten in het 1ste kwartaal alle een daling zien van de omzet. Toch zijn er grote verschillen. Het meest negatief zijn de logistieke bedrijven in regio Noord. Het groeisaldo van -21% is duidelijk lager dan in West (-12%), Oost (-11%) en Zuid (-2%). Een duidelijke verklaring is moeilijk te geven. Wel was dit beeld ook al in voorgaande kwartalen zichtbaar en ook het dalende aantal logistieke bedrijven in Noord-Nederland lijkt dit te ondersteunen. Er lijkt in Noord dus een structureel probleem te zijn bij veel logistieke bedrijven.

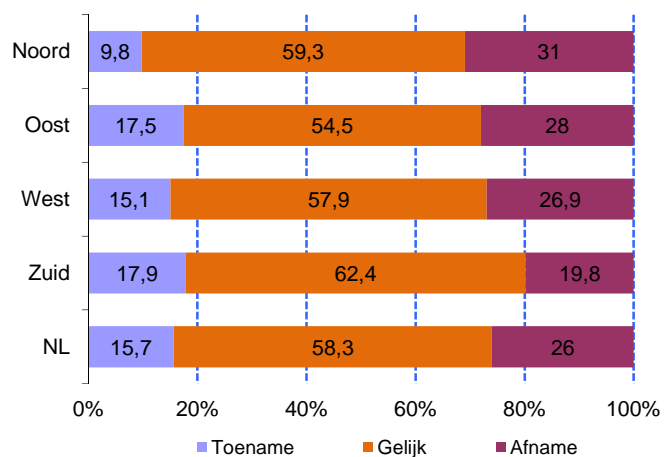
Groeisaldo omzetverwachting 1ste kwartaal 2014

Bijna één op vijf bedrijven in Zuid groeit

In Noord-Nederland verwacht bijna één op de drie bedrijven ten opzichte van het 4de kwartaal een dalende omzet, een kleine 10% gaat uit van groei. In Zuid-Nederland zijn de groeiers (18%) en dalers (20%) meer in evenwicht. Ondanks de negatieve tendens hebben in alle regio's de meeste bedrijven de omzet op peil weten te houden (tussen 55% en 62%).

Omzetontwikkeling per regio 1ste kwartaal 2014

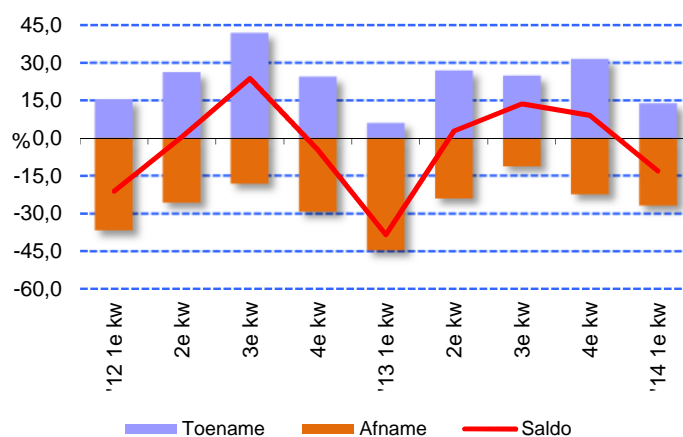
Omzet Dachser groeit fors

De omzet van Dachser is ruim dertien procent gestegen. Een sterk tweede halfjaar en de overname van de Spaanse bedrijven Azkar en Transunion zijn de reden. De divisie Food Logistics realiseerde op eigen kracht een omzetgroei van 8,2 procent. Overall nam de omzet 13,2 procent toe tot 4,99 miljard euro. Op groepsniveau behaalde Dachser een autonome omzetgroei van 2,3 procent. Dachser heeft meerdere vestigingen in Nederland.

Ook export in mineur

Waar het totale bedrijfsleven in het 1ste kwartaal een positieve ontwikkeling van de export laat zien (groeisaldo: +6%), zitten de logistieke bedrijven in Nederland in de min. Zo'n 14% van de bedrijven gaan uit van groei, bijna 27% van een daling. Per saldo een groeisaldo van -13%. In het 4de kwartaal groeide de export nog met 9%. Net als bij de totale omzet is de ontwikkeling wel minder negatief dan in dezelfde periode van 2012 en 2013. Toch een teken dat er sprake is van voorzichtig herstel.

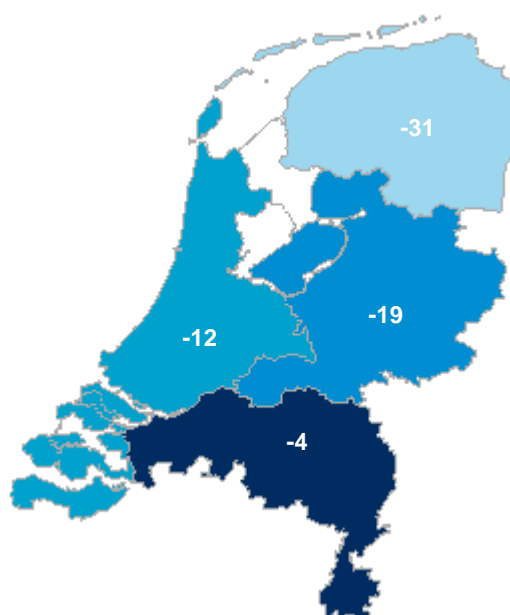
Exportontwikkeling bij logistieke bedrijven in Nederland

Exportkrimp het grootst in Noord

In regio Noord zijn de logistieke bedrijven zeer pessimistisch over hun exportresultaat. Het groeisaldo komt uit op -31%. Ook de andere regio's schrijven rode cijfers. In Zuid (-4%) blijft de schade beperkt, West (-12%) en Oost (-19%) worden eveneens geconfronteerd met een duidelijke daling. Met uitzondering van regio West hadden de regio's in het 4de kwartaal nog een positieve exportontwikkeling.

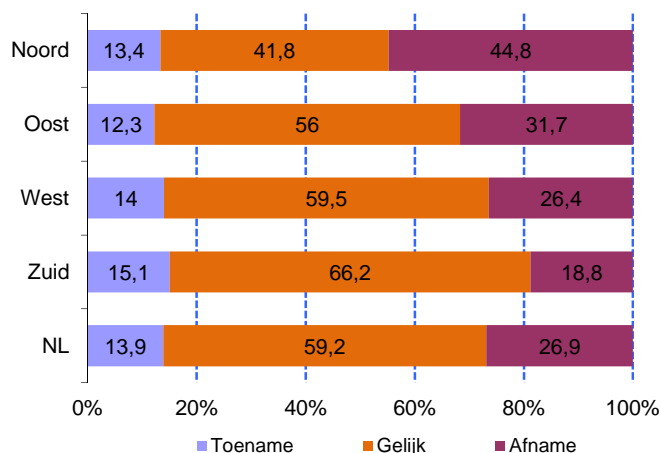
Groeisaldo exportverwachting 1ste kwartaal 2014

Weinig bedrijven met exportdaling in Zuid

De regionale verschillen ten aanzien van het percentage groei-bedrijven zijn niet groot (tussen 12% en 15%). Regio Zuid kent relatief weinig bedrijven met een exportdaling (19%). In Noord-Nederland verwacht maar liefst 45% van de logistieke bedrijven in het 1ste kwartaal een daling van de export, in West is dat 26% en in Oost 32%. In Zuid-Nederland spreekt tweederde van de bedrijven van een gelijk gebleven export, in Noord-Nederland is dat slechts 42%.

Exportontwikkeling per regio 1ste kwartaal 2014

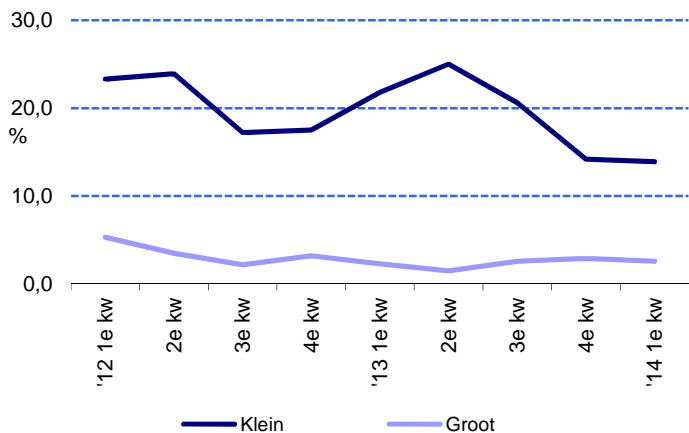

Orders

Minder bedrijven met kleine orderpositie

Het aandeel bedrijven in Nederland dat spreekt van een kleine orderpositie is sinds het 2de kwartaal van 2012 aan het dalen. In het 1ste kwartaal van 2014 bestempelt 14% van de logistieke bedrijven de orderpositie als klein. Een jaar eerder was dat nog 22%. Het aandeel met een grote orderpositie is al langere tijd laag (circa 3% in het 1ste kwartaal). Dit betekent dat bij steeds meer bedrijven de situatie zich lijkt te normaliseren. Ongeveer 84% spreekt van een normale orderpositie.

Logistieke bedrijven in Nederland met een grote en kleine orderpositie

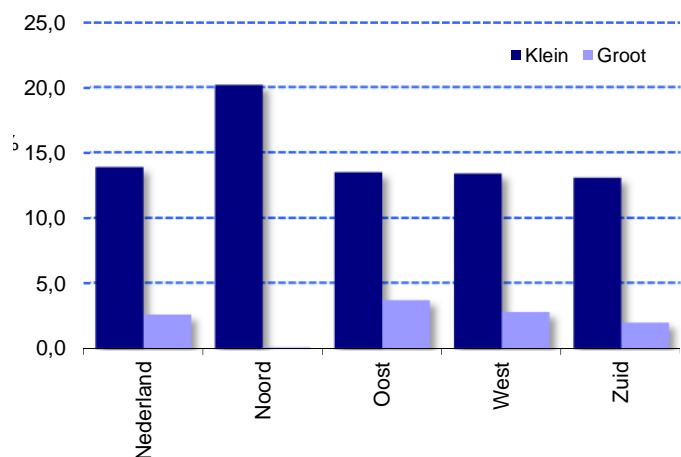
VAT Logistics consolideert zendingen voor Henkel

VAT Logistics verzorgt de komende drie jaar de distributie van Henkel. De logistiek dienstverlener verzorgt ook het transport tussen de leveranciers van Henkel en de producent. Het verzamelen van de goederen vindt plaats in het distributiecentrum van VAT Logistics op de Maasvlakte. Van daaruit verstuurt de logistiek dienstverlener de volle containers naar vestigingen van Henkel. De bundeling moet leiden tot meer efficiency, grotere transparantie en lagere transportkosten. Vanuit het Maasvlakte magazijn verzorgt VAT Logistics ook alle bijhorende documenten en douaneformaliteiten, maar ook regelt het de Certificaten van Oorsprong en EUR-1's.

Regio Noord: 20% heeft kleine orderpositie

De regionale verschillen binnen Nederland in orderpositie zijn niet groot. Het beeld in de regio's Oost, West en Zuid is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde. Alleen in Noord is de situatie iets minder gunstig. Hier spreekt 20% van de logistieke ondernemers van een kleine orderpositie, gemiddeld in Nederland is dat 14%. Binnen de steekproef van het onderzoek waren er geen ondernemers in regio Noord met een grote orderpositie. Ook is te zien dat de situatie in Noord ten opzichte van het 1ste kwartaal van 2013 iets is verslechterd, in de andere regio's is sprake van een verbetering.

Logistieke bedrijven met een grote en kleine orderpositie per regio

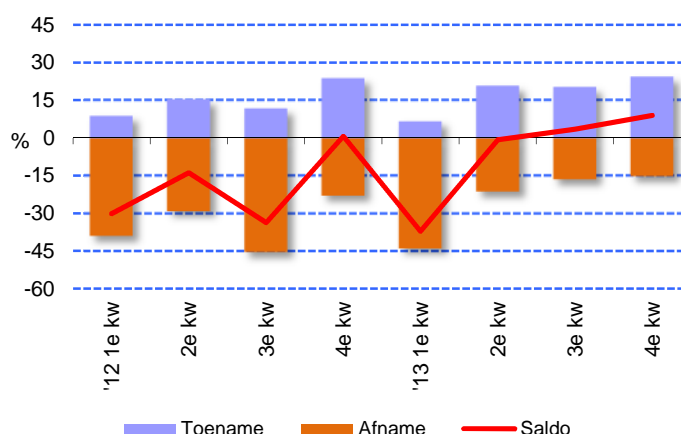

Winst

Winstgevendheid verbeterd

De winstgevendheid van de logistieke ondernemers in Nederland laat een opgaande lijn zien. In het 4de kwartaal van 2013 heeft 24% de winst zien verbeteren, bij 61% is de winst gelijk gebleven en 15% heeft de winst zien verslechteren. Ten opzichte van voorgaande kwartalen is het aandeel bedrijven met een winsttoename groter en het aandeel bedrijven met een winstdaling kleiner. Cijfers voor het 1ste kwartaal zijn nog niet beschikbaar. Aangezien de omzet en export ontwikkeling in het 1ste kwartaal minder gunstig is, ligt het in de lijn der verwachtingen dat de winstgevendheid over het 1ste kwartaal iets terugzakt.

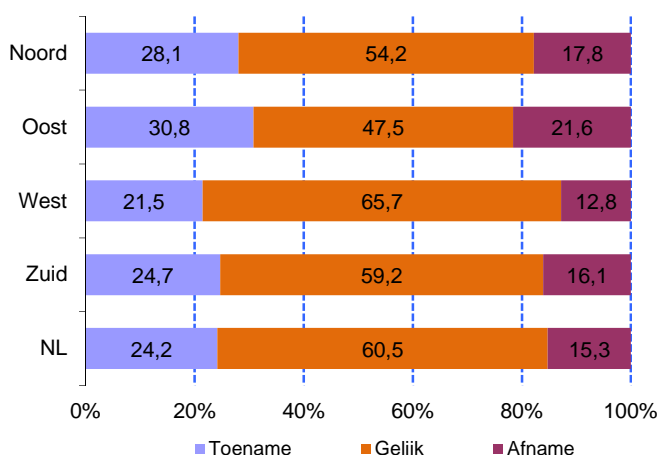
Ontwikkeling winstgevendheid logistieke sector in Nederland

Meeste bedrijven met winstgroei in regio Oost

In regio Oost is een bijzondere ontwikkeling zichtbaar. Deze regio kent namelijk zowel het hoogste aandeel bedrijven met winstgroei (31%) als met een winstdaling (22%). Ook regio Noord kent een bovengemiddeld aandeel bedrijven met een groeiende winstgevendheid (28%). Regio West blijft hier met een aandeel van circa 22% bij achter. Deze regio kent echter ook het laagste aandeel bedrijven met dalende winst (13%).

Ontwikkeling winstgevendheid logistieke bedrijven per regio 4de kwartaal 2013

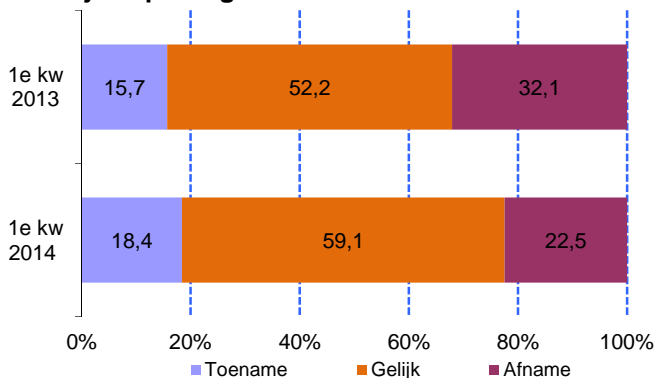

Investerings

Investeringsuitgaven blijven dalen

Van de logistieke bedrijven in Nederland verwacht 18% dit jaar meer te zullen investeren, bijna 23% verwacht een daling. Het groeisaldo van de sector logistiek (-4%) is minder negatief dan van het totale bedrijfsleven (-7%). Lichtpuntje is dat de situatie ten opzichte van een jaar geleden (groeisaldo: -16%) is verbeterd. De terughoudendheid van bedrijven ten aanzien van de investeringen is een teken dat er nog steeds weinig vertrouwen is in een krachtig herstel van de economie.

Verwachte investeringen in 2014 van logistieke bedrijven per regio

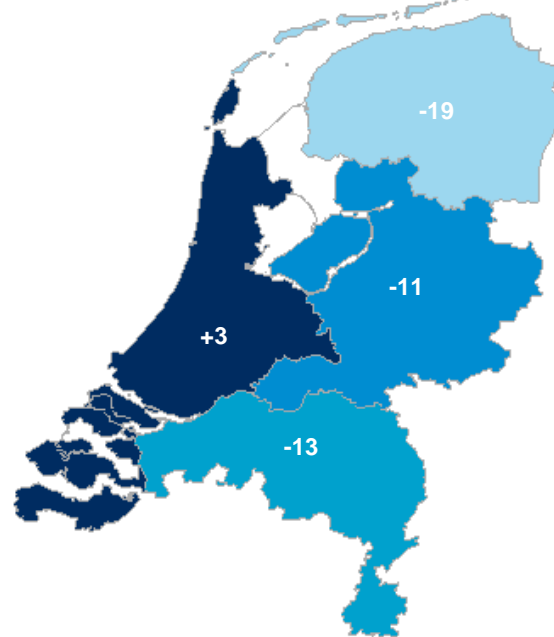
Lidl investeert miljoenen in distributie

Supermarktketen Lidl Nederland investeert 60 miljoen euro in de bouw van een nieuw distributiecentrum in Waddinxveen, dat straks werk biedt aan 300 nieuw aan te trekken werknemers. Lidl gaat ervan uit dat het centrum in 2016 operationeel is. Lidl Nederland (13.000 werknemers) heeft al vijf distributiecentra. Het laatste werd vorig jaar in Heerenveen geopend. De van oorsprong Duitse onderneming is hier sinds 1997 actief en telt inmiddels 380 filialen.

Investerings in regio West trekken aan

Van de 4 onderscheiden regio's in Nederland springt regio West er wat betreft de ontwikkeling van de investeringsuitgaven positief uit. Deze regio kent een groeisaldo van +3%, terwijl de regio's Oost (-11%), Zuid (-13%) en Noord (-19%) duidelijk in de min zitten. In regio West verwacht 22% van de ondernemers extra in de buidel te tasten, in Zuid is dat bijvoorbeeld slechts 11%. In Noord zegt bijna één op de drie ondernemers de investeringen dit jaar te zullen terugschroeven, in West ligt dit met 19% duidelijk lager.

Verwachte investeringen in 2014 van logistieke bedrijven per regio

ProDelta ontwikkelt Distriport

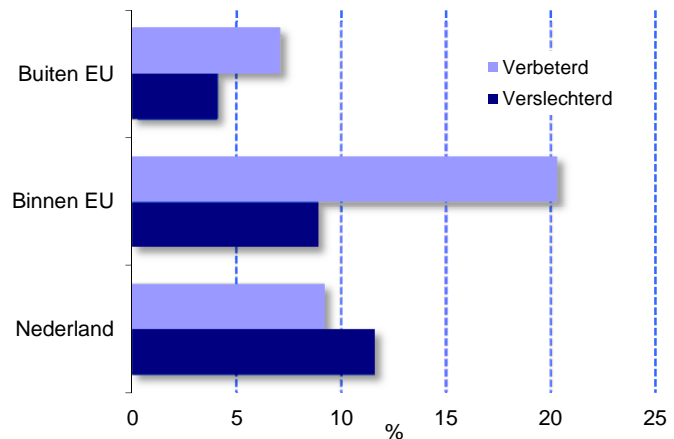
ProDelta Real Estate en het Havenbedrijf Rotterdam gaan vier hectare van het bedrijventerrein Waalhaven Zuid herontwikkelen. Het Havenbedrijf sloopt de huidige loodsen aan weerszijden van de Hilgersweg. Die wordt onderdeel van het complex Distriport Waalhaven dat ProDelta ontwikkelt. Het bedrijf bouwt in twee fasen 32.000 vierkante meter op- en overslag van 'commodities'. Daarmee is een investering van 14 miljoen euro gemoeid. Het project past in de revitalisering van het bijna honderd jaar oude Waalhavengebied, waarin het Havenbedrijf tientallen miljoenen investeert. Zo zijn er aan de Waalhaven Oost- en Zuidzijde grote nieuwe kantorencomplexen gebouwd.

Concurrentiepositie

Betere internationale concurrentiepositie

Ongeveer één op de vijf logistieke ondernemers in Nederland geeft aan dat de concurrentiepositie binnen de EU is verbeterd, 9% spreekt van een verslechtering. Ook buiten de EU is er sprake van een (per saldo) verbeterde concurrentiepositie. Opvallend is dat binnen Nederland er iets meer bedrijven zijn met een verslechtering van de concurrentiepositie dan een verbetering. Theoretisch gezien zou dat in balans moeten zijn. Dit geeft aan dat de beoordeling van de concurrentiepositie vrij subjectief is.

Beoordeling concurrentiepositie van logistieke bedrijven in Nederland (1^e kw. 2014)

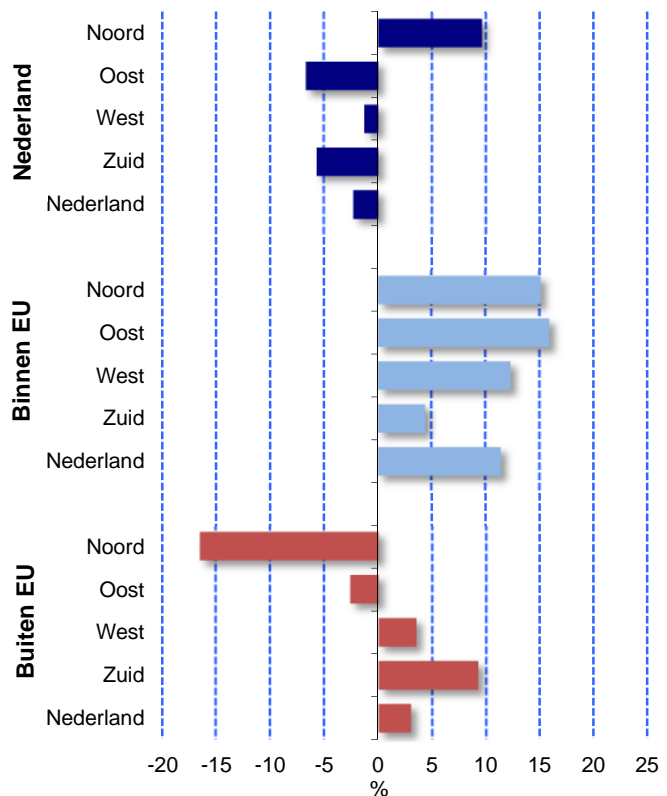
Nederland is het beste transportland van Europa

Samen met Duitsland voert Nederland de Europese lijst aan. Dat blijkt uit het 'transportscorebord' dat de Europese Commissie 11 april 2014 publiceerde. Het scorebord geeft aan hoe de lidstaten presteren in 22 vervoersgerelateerde categorieën. De Commissie onderzocht onder meer de kwaliteit van infrastructuur, milieubelasting, veiligheid en regelgeving.

Noord verbetert concurrentiepositie in NL

Ondernemers uit Noord-Nederland zijn van mening dat hun concurrentiepositie binnen Nederland is verbeterd. De overige regio's spreken van een verslechtering. Ten aanzien van de concurrentiepositie binnen de EU laten alle regio's een verbetering zien. Buiten de EU is sprake van een diffuus beeld. Noord-Nederland en in mindere mate ook Oost-Nederland zijn negatief over hun positie, in West-Nederland en met name Zuid-Nederland ziet men een positieve verschuiving.

Beoordeling concurrentiepositie door logistieke bedrijven per regio (saldo verbeterd / verslechterd) in het 1ste kwartaal van 2014

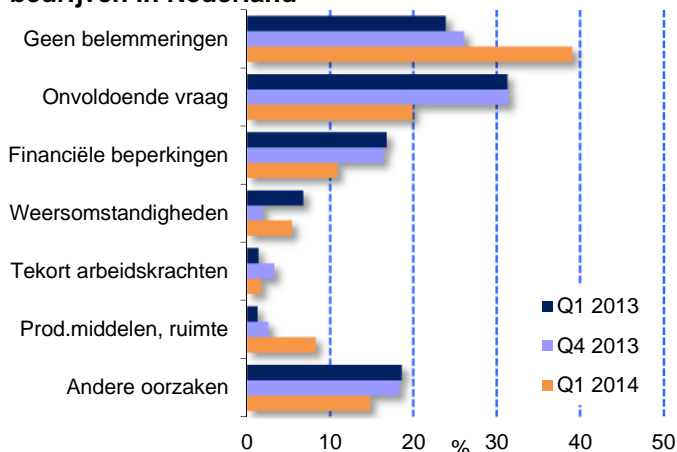

Belemmeringen

Bedrijven ervaren minder belemmeringen

In het 1ste kwartaal zegt 39% van de (logistieke) ondernemers in Nederland geen belemmeringen te ondervinden bij de bedrijfsvoering. Dit aandeel is duidelijk kleiner geworden ten opzichte van het 1ste (24%) en 4de kwartaal van 2013 (26%). Het aandeel dat spreekt van onvoldoende vraag is gedaald van 31% (4de kwartaal) naar 20%. Ook bij de financiële beperkingen is een daling zichtbaar (van 16% naar 11%). Wel had men meer last van de weersomstandigheden en (een tekort) aan productiemiddelen/ruimte. Vergeleken met het totale bedrijfsleven ervaart de logistieke sector vaker belemmeringen maar spreekt men minder vaak over 'onvoldoende vraag'.

Belemmeringen in bedrijfsvoering bij logistieke bedrijven in Nederland

Minste belemmeringen in Zuid maar wel hoog percentage 'onvoldoende vraag'

Binnen Nederland ervaren de logistieke ondernemers in regio Zuid met 44% de minste belemmeringen. In West- en Oost-Nederland is dat 38%, in Noord-Nederland 40%. In alle regio's is de situatie ten opzichte van het 4de kwartaal van 2013 verbeterd. Opvallend is dat de ondernemers in regio Zuid wel relatief veel spreken van onvoldoende vraag (28%). Ter vergelijking, in West- en Noord-Nederland is dat 18%. Met name het cijfer van Noord-Nederland is opmerkelijk omdat deze regio bij de omzetontwikkeling wat achter blijft. Zuid- en Oost-Nederland (beide 15%) ervaren vaker financiële beperkingen, in West is dat 'maar' 8%. De verschillen ten aanzien van de overige factoren zijn niet groot. Uitzondering is regio West waar relatief veel belemmeringen worden ervaren ten aanzien van (een tekort) aan productiemiddelen/ruimte.

Belemmeringen bij logistieke bedrijven per regio (1ste kwartaal 2014)

	Geen belemmeringen	Onvoldoende vraag	Financiële beperkingen
Nederland	39%	20%	11%
Noord-Nederland	40%	18%	13%
Oost-Nederland	38%	19%	15%
West-Nederland	38%	18%	8%
Zuid-Nederland	44%	28%	15%

Veranderingen bedrijfsvoering

Sterke focus op kostenreductie

Ruim 36% van de logistieke bedrijven in Nederland geeft aan zich de komende 12 maanden te richten op kostenreductie. Dit is duidelijk hoger dan het gemiddelde voor het totale bedrijfsleven (28%). Dit is een indicatie dat relatief veel bedrijven een margeprobleem hebben. Bijna 15% spreekt van een hogere arbeidsproductiviteit/procesinnovatie, 14% wil de bedrijfsomvang vergroten door acquisitie en 12% richt zich op een scherpere prijsconcurrentie/marketing. Ten opzichte van het vorige kwartaal is er iets meer nadruk op groei door overname en minder op productiviteitsverbetering/procesinnovatie.

Belangrijkste veranderingen die bedrijven in Nederland de komende 12 maanden verwachten

Aldipress stopt met distributie van tijdschriften

Het Sanoma-onderdeel Aldipress stopt met de distributie van tijdschriften. Het gevolg van dit besluit is dat het distributiecentrum in het Gelderse Duiven sluit en er 131 banen verloren gaan. De logistieke en transportactiviteiten worden uitbesteed aan Media Logistics in Gilze, onderdeel van concurrent Audax. De voornaamste reden dat Aldipress stopt met het zelf verzenden van tijdschriften is de forse neergang in de verkoop van tijdschriften. De distributie moet daarom steeds efficiënter worden.

Sterke focus van Noord-Nederlandse ondernemers op kostenreductie en prijsconcurrentie/marketing

Logistieke ondernemers in Noord-Nederland richten zich relatief sterk op kostenreductie. In Noord-Nederland is dat bijna 41%, in Oost-Nederland 32%. Regio Noord kent ook een hoger aandeel 'prijsconcurrentie / meer marketing' (19%). In Oost-Nederland zijn relatief veel bedrijven bezig met het vergroten van de bedrijfsomvang door acquisitie. In Oost is dit ruim 20%, in West- en Zuid-Nederland 13%. West-Nederland heeft de hoogste score op 'hogere productiviteit / procesinnovatie' (18%).

Belangrijkste veranderingen die bedrijven komende 12 maanden verwachten per regio (1ste kw. 2014)

Regio	Geen of andere veranderingen	Kostenreductie	Hogere productiviteit/procesinnovatie	Prijsconcurrentie / meer marketing	Vergroting bedrijfsomvang door acquisitie	Productverbetering	Voorbereiding bedrijfsbeëindiging of overname
Nederland	14,3	36,2	15,0	12,3	14,4	5,3	2,5
Noord-Nederland	12,5	40,7	5,6	18,8	15,8	2,9	3,7
Oost-Nederland	14,1	32,3	10,8	13,1	20,3	5,8	3,7
West-Nederland	13,9	37,8	18,3	9,9	13,0	4,9	2,2
Zuid-Nederland	16,3	33,3	12,5	16,2	13,0	6,8	1,9

Müller Fresh Food Logistics doet overname

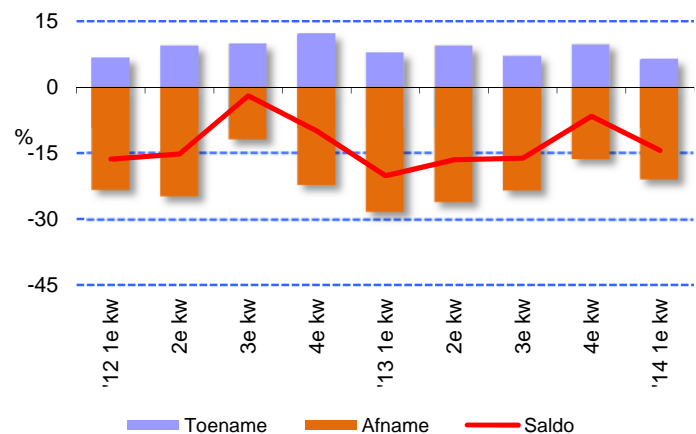
Müller Fresh Food Logistics BV neemt warehousing- en koellogistiek activiteiten over van Lamberink Logistics & Warehousing uit Hardenberg. Met deze overname versterkt MFFL haar leidende positie binnen Nederland op gebied van koellogistiek. De Transportgroep A. Müller Groep biedt werk aan circa 500 medewerkers.

Arbeidsmarkt

Logistieke arbeidsplaatsen op de tocht

Als gevolg van de ongunstige marktomstandigheden richten veel bedrijven zich op kostenreductie. Een belangrijke kostenfactor is personeel. In het 1ste kwartaal verwacht één op de vijf logistieke bedrijven in Nederland te snijden in het personeel, zo'n 6% denkt uit te breiden. Het groeisaldo (-14%) is iets slechter dan in het 4de kwartaal van 2013 (-7%) maar beter dan in dezelfde periode vorig jaar (-20%). De negatieve ontwikkeling is niet alleen een logistiek probleem. Voor het totale bedrijfsleven is het groeisaldo eveneens duidelijk negatief (-13%).

Personeelsontwikkeling bij logistieke bedrijven in Nederland

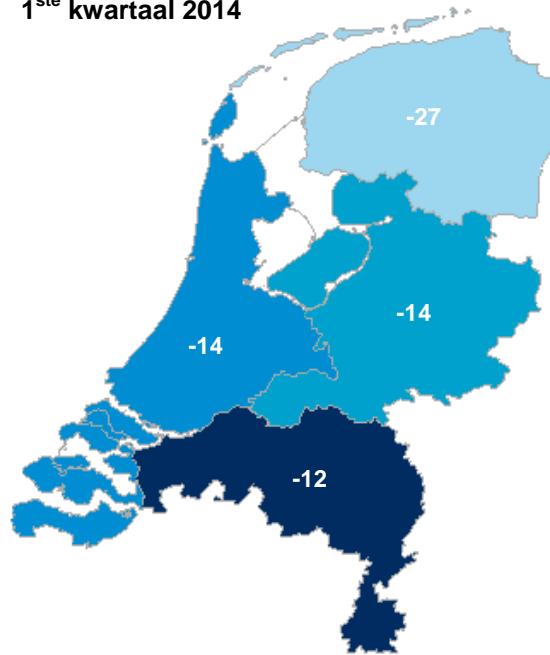
Sterke vraag naar logistieke professionals

In het eerste kwartaal van 2014 is de vraag naar logistieke professionals met 29 procent gestegen ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2013. De vraag naar logistiek en supply chain managers laat de grootste stijging zien. Dit blijkt uit de analyse Trends en Ontwikkelingen op de logistieke arbeidsmarkt 1e kwartaal 2014 van Yacht. Vooral de toenemende behoefte aan integraal ketenbeheer zorgt voor een sterk aantrekkende vraag naar logistiek managers en supply chain managers, vooral bij bedrijven die zich sterk ontwikkelen in E-commerce activiteiten. De vraagontwikkeling op supply chain management is breed over het land verdeeld. De regio Amsterdam en Eindhoven zijn wel nog steeds de topregio's voor logistiek talent. Uitbreidingsinvesteringen in de foodsector in het noorden van het land zorgen ervoor dat ook hier een toenemende vraag is naar supply chain managers.

Situatie in Noord-Nederland meest gespannen

In alle regio's binnen Nederland is sprake van een krimp van het personeelsbestand. De situatie in Noord-Nederland is het meest kritisch. Het groeisaldo is hier met -27% duidelijk negatiever dan in de regio's Oost- en West-Nederland (beide -14%) en Zuid-Nederland (-12%). Ten opzichte van het 1ste kwartaal van 2013 is de situatie in alle regio's minder negatief. Vergeleken met het 4de kwartaal van 2013 is overall een verslechtering opgetreden. Ook hier geldt dat seizoensinvloeden mee kunnen spelen.

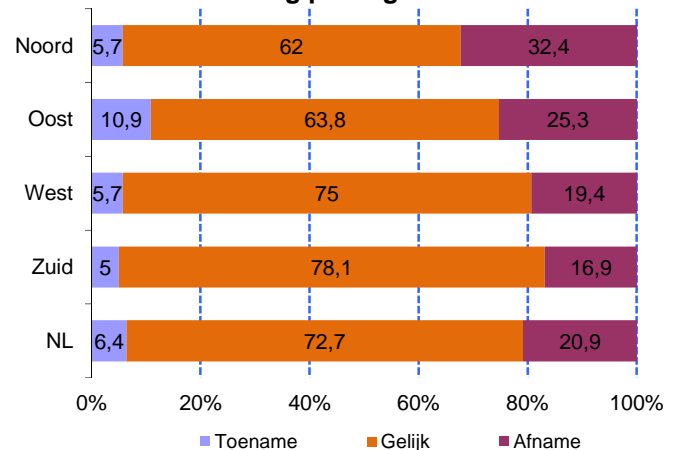
Groeisaldo personeelsontwikkeling per regio 1ste kwartaal 2014

Eén op drie bedrijven in Noord krimpt

Bijna één op de drie ondernemers in Noord-Nederland verwacht een afname van de personeelssterkte in het 1ste kwartaal, 6% zet in op groei. Zuid-Nederland kent relatief weinig krimpbedrijven (17%) maar telt ook de minste groeibedrijven (5%). Oost-Nederland (11%) heeft vergeleken met de andere regio's relatief veel bedrijven die een uitbreiding van de personeelssterkte voorzien.

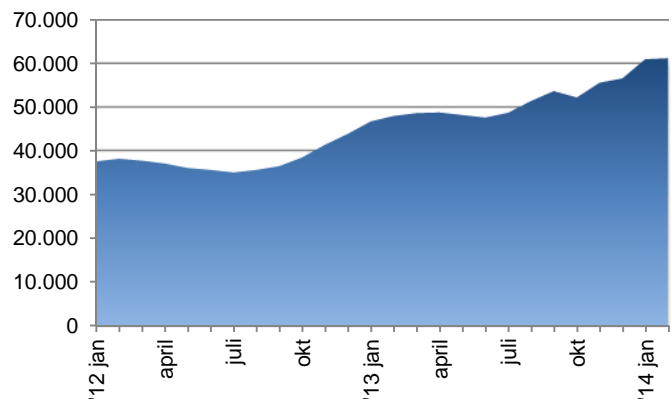
Personeelsontwikkeling per regio 1ste kwartaal 2014

Stabilisatie werkloosheid transportberoepen

Het aantal niet-werkende werkzoekenden (nww-ers) met een transportberoep (ingeschreven bij UWV Werkbedrijf) is in de periode februari 2014 – februari 2013 met bijna 28% (13.260 personen) gestegen. In Nederland stonden februari 2014 ruim 61.000 personen ingeschreven met een transportberoep. Ten opzichte van januari is er een stabilisering opgetreden. Gezien de pessimistische verwachtingen van ondernemers ten aanzien van de ontwikkeling van hun personeelsbestand lijkt een verder toename van het aantal werklozen waarschijnlijk. Wanneer nader wordt ingezoomd blijkt dat het vooral om werkloze chauffeurs (vrachtwagens, postbezorging, heftrucks) gaat.

Niet-werkende werkzoekenden in Nederland met een transportberoep (t/m febr. 2014)

Meeste 'logistieke' werklozen in Zuid-Holland

Zuid-Holland (15.660), Noord-Brabant (9.386) en Noord-Holland (7.162) zijn de provincies met de meeste werklozen (nww-ers) met een transportberoep. Zuid-Holland is goed voor een kwart van heel Nederland. In de periode febr. 2013- febr. 2014 zijn er in heel Nederland ruim 13.000 werklozen bijgekomen. Ook hier is Zuid-Holland met een groei van bijna 3.900 werklozen koploper. Relatief gezien verandert het beeld. Dan staat Utrecht met een groeipercentage van 53% duidelijk bovenaan. Ook in de provincies Zuid-Holland (+33%) en Noord-Brabant (+29%) groeide het aantal werklozen bovengemiddeld. In Drenthe (+13%), Limburg (+15%) en Zeeland (+16%) ligt de groei op een duidelijk lager niveau.

Omvang (febr. 2014) en ontwikkeling (febr. 2013- febr. 2014) aantal nww-ers met transportberoep (febr. 2014) per provincie

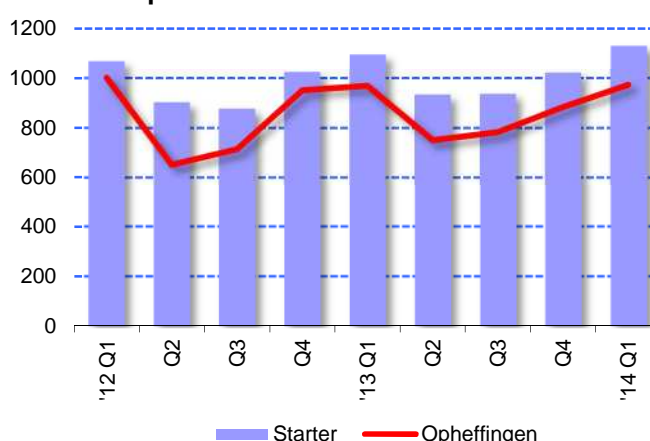
	Nww-ers	% in totaal	Groei '13-'14 Abs.	Groei '13-'14 %
Groningen	2.495	4,1	506	25
Friesland	2.769	4,5	544	24
Drenthe	1.905	3,1	216	13
Overijssel	4.331	7,1	899	26
Flevoland	1.727	2,8	338	24
Gelderland	6.632	10,8	1.272	24
Utrecht	3.568	5,8	1.241	53
Noord-Holland	7.162	11,7	1.506	27
Zuid-Holland	15.660	25,6	3.889	33
Zeeland	1.115	1,8	152	16
Noord-Brabant	9.386	15,3	2.087	29
Limburg	4.484	7,3	598	15
Buitenland/onbekend	27	0,0	12	80
Totaal	61.261	100,0	13.260	28

Bedrijvendynamiek

Stijging aantal starters en opheffingen

In het 1ste kwartaal telde Nederland 1.129 logistieke starters, een kleine stijging ten opzichte van dezelfde periode in 2013 (+35) en een grotere stijging ten opzichte van het laatste kwartaal van 2013 (+107). Het 1ste kwartaal kent vaak een piek in het aantal starters. Tegenover het aantal starters staat ook een groot aantal opheffingen. In totaal werden er in het 1ste kwartaal 973 opheffingen geregistreerd. Dit is vergelijkbaar aan het 1ste kwartaal 2013. Het saldo van starters en opheffingen bedraagt in het 1ste kwartaal van 2014 +156 bedrijven.

Starters en opheffingen in de logistieke sector in Nederland per kwartaal

Faillissement De Rooij uit Waalwijk

Transportbedrijf De Rooij opgericht in 1968 in Waalwijk is 18 februari 2014 door de rechtbank in Breda failliet verklaard. Bij het bedrijf werken volgens de laatste gegevens 65 mensen. Het faillissement komt enkele jaren nadat het familiebedrijf in 2008 een nieuw pand betrok.

Komen en gaan van koeriersdiensten

Wanneer nader op het aantal starters in Nederland wordt ingezoomd blijkt dat in het 1ste kwartaal van 2014 vooral veel koeriersbedrijven (426) worden gestart. De populariteit van koeriersbedrijven zit waarschijnlijk in de laagdrempeligheid en de sterke groei van webwinkels. Op nummer 2 volgen taxibedrijven (226) en goederenvervoer over de weg (175). Wanneer naar het aantal opheffingen wordt gekeken blijkt dat ook hier de koeriersbedrijven bovenaan staan. In totaal werden in het 1ste kwartaal 391 koeriersbedrijven opgeheven. Op de tweede plaats volgt het goederenvervoer over de weg en op drie vervoer per taxi. Bij het goederenvervoer over de weg valt op dat er meer opheffingen waren dan starters. De grote concurrentie en het beperkte onderscheidende vermogen van veel bedrijven zorgt voor kleine (en soms negatieve) marges. Ook 'expediteurs, cargadoors, bevrachters' hebben een negatief saldo.

Top 10 starters en opheffingen in logistiek Nederland (1ste kwartaal 2014)

Starters	Aantal
1. Koeriers	426
2. Vervoer per taxi	226
3. Goederenvervoer over de weg (geen verhuizingen)	175
4. Dienstverlening voor vervoer over land	48
5. Dienstverlening voor vervoer over water	46
6. Ongeregeld personenvervoer over de weg	35
7. Verhuisvervoer	27
8. Zee- en kustvaart (vracht- en tankvaart; geen sleepvaart)	24
9. Expediteurs, cargadoors, bevrachters	22
10. Dienstverlening voor de luchtvaart	18

Opheffingen	Aantal
1. Koeriers	391
2. Goederenvervoer over de weg (geen verhuizingen)	199
3. Vervoer per taxi	142
4. Expediteurs, cargadoors, bevrachters	58
5. Opslag in distributiecentra en overige opslag (niet in tanks, koelhuizen e.d.)	34
6. Dienstverlening voor vervoer over land	32
7. Binnenvaart (vrachtvaart)	29
8. Ongeregeld personenvervoer over de weg	20
9. Zee- en kustvaart (vracht- en tankvaart; geen sleepvaart)	19
10. Dienstverlening voor vervoer over water	17

Cargohopper officieel gelanceerd in Amsterdam

Na Utrecht en Enschede heeft ook Amsterdam officieel de Cargohopper. Vier voertuigen bedienen vanuit een overslagpunt in het bedrijfspand van Deudekom het centrum binnen de milieuzone. De nadruk ligt op de levering van ondernemers, maar ook voor bouwlogistiek- en verhuisdoeleinden is het voertuig geschikt. De klanten van Cargohopper zijn in eerste instanties de verladers en de vervoerders. Maar ook binnenstadondernemers kunnen gebruik maken van het voertuig. Cargohopper neemt ook goederen mee retour zoals lege emballage, retour- en internet gerelateerde goederen en de post.

Meeste opheffingen in Zuid-Holland

Noord-Holland is goed voor bijna 29% van alle logistieke starters in Nederland. Het gaat in totaal om zo'n 325 starters. Na Noord-Holland volgen Zuid-Holland (257 starters), Noord-Brabant (130 starters) en Gelderland (108 starters). In Noord-Holland zijn opvallend veel taxibedrijven gestart. Van alle provincies is Drenthe hekkensluiter met 20 starters. Bij de opheffingen gaat Zuid-Holland met 250 opheffingen (26%) aan kop. Noord-Holland (214) en Noord-Brabant (119) volgen. De provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Limburg hebben een negatief groeisaldo (starters minus opheffingen), de overige provincies zitten in de plus.

Aantal starters en opheffingen binnen de sector logistiek (1ste kwartaal 2014) per provincie

Provincie	Starters		Opheffingen		Groei Q1 2013 – Q1 2014	
	Abs.	% in totaal	Abs.	% in totaal	Starters abs.	Opheffingen abs.
Groningen	27	2,4	28	2,9	5	0
Friesland	24	2,1	29	3,0	-13	-18
Drenthe	20	1,8	21	2,2	-5	-4
Overijssel	48	4,3	50	5,1	-7	3
Flevoland	37	3,3	26	2,7	15	-9
Gelderland	108	9,6	102	10,5	25	-2
Utrecht	89	7,9	70	7,2	10	1
Noord-Holland	325	28,8	214	22,0	16	6
Zuid-Holland	257	22,8	250	25,7	0	36
Zeeland	21	1,9	16	1,6	3	5
Noord-Brabant	130	11,5	119	12,2	-9	-8
Limburg	43	3,8	48	4,9	-5	-6
Totaal	1129	100,0	973	100,0	35	4

In Friesland zowel daling van aantal starters als opheffingen

Wanneer naar de ontwikkeling ten opzichte van het 1ste kwartaal 2013 wordt gekeken, laten 5 provincies een daling van het aantal starters zien. In Friesland daalde dit aantal het hardst (-13). Gelderland laat de grootste stijging zien (+25). Friesland laat ook bij de opheffingen de sterkte daling zien (-18). Zuid-Holland (+36) toont de grootste stijging. Dit wordt vooral verklaard door een sterke stijging van het aantal opheffingen van goederenvervoer over de weg.